خلق ایتمک اولوری زیرا الله تعالینک اراده‌سی مانع اولماق ایله مشروطدر آنکچون الله تعالی یا قدرتی
عبدک صرف قدرت ایتمه‌سنه کسب و تعمیری الله تعالینک عبدک فعلنی خلق ایتمسی عبدک اراده‌سندن صکره
سائر حادثاتک اسبابی اوزره ترتبی قبیلندندر مانع اولماق شرطدره و الحاصل عبد قدرتنی مقدور جانبنه
صرف عقیبنده الله تعالی اول مقدوری خلق ایدر دیدیکمز تعقیب زمانی دکلدر بلکه تعقیب ذاتیدر زیرا
اهل سنت عندنده قدرت مع الفعلدر قبل الفعل دکلدر بعض کره قدرت قبل الفعلدر دیرلر اندن مراد
سلامت آلات و اسباب معناسنه‌در الله تعالینک تکلیفنه مدار اولان قدرتدر حقیقت قدرت که استطاعت
دیرلر البته مع الفعلدر مسئله سابقده معلوم اولدیکه اهل حقه کوره مباشرت اسباب ایله اولان افعال
اختیاریه عبدک کسبیله و الله تعالینک خلقیله و ایجادیله در تحقیق بودرکه عبدک صرف قدرت و مباشرت
اسباب ایتمسی کسبیدر و عبده مخصوصدر و الله تعالینک ایجادی خلقیدر الله تعالی یه مخصوصدر لکن فعل
کلمه‌سی حاصل درکاه الله تعالی یه نسبت اولنور و الله خلقکم و ما تعملون ده اولدیغی وکاه عبده نسبت اولنور
یکتبون الکتاب بایدیهم ده کبی بوندن معلوم اولورکه الله تعالی عبده تکلیف ایدوب اقیموا الصلوة و آتوا
الزکوة کبی امر ایلسه مرادی بودرکه ای عبادم سزلر اقامت صلوة و ایتاء زکوة‌یه صرف قدرت ایدیکز عقیبنده
بن خلق ایده‌یم دیمک اولور نهی ایله تکلیف دخی بویله در مثلا و لا تقربوا الزنا دیو زنادن نهی ایتمک
ای عبادم سز صرف قدرت ایدوب زنادن کف و امتناعی کسب ایدیکز عقیبنده امتناع فعلی خلق ایدرز
دیمک اولور زیرا کف و امتناع افعال قبیلندندر عدم محض دکلدر اسباب معصیت حاضر اولوب
عبد اقدام ایتمک میسر ایکن الله تعالیدن خوف ایدوب کندویه معصیتدن ضبطنی کف و امتناع اولنه
البته فعل قبیلندن اولور و ثوابه نائل اولور اما اسباب بولنیوب معصیت وجوده کلمسه اکا
عدم محض دیرلر کف و امتناع دیمزلر انده ثواب اولماز اعمی اولان کمسنه وجه جمیله نظر ایتمسکله ثوابه
نائل اولماز و عنین اولان کمسنه زنا ایتمدیکندن ثوابه واصل اولماز زیرا عدم محضدر افعال اختیاریه دن
دکلدر بلکه اضطراریه در اضطراری اولان اشیاده نه ثواب اولنور و نه عقاب اولنور حالت مخصوصه ده
اکل میته و شرب خمر ایتمک کبی بعض افعال واردرکه مباشرت ایله دکل بلکه تولید طریقیله در بر کمسنه‌یه ضرب
ایتدکده اندن حاصل اولان وجع و الم کبی و کسر زجاج عقیبنده بولنان انکسار کبی و قتل عقیبنده بولنان
موت کبی بو حاصل اولان الم و انکسار و موت دربونلر معتزله عندنده عبددندر زیرا عبدک فعلی ایکی درلو
دربری مباشره ایله در حرکت ید کبی و ضرب و کسر و قتل کبی و بری تولید ایله درکه مباشرت ایله اولان فعلدن
تولد ایدر ایکیسی دخی عبدک خلقی ایله در الله تعالینک خلقی ایله دکلدر درلر باطلدر و باطل اعتقاددر اما بزلر اهل
سنت عندنده جمله‌سی الله تعالینک خلقی ایله در عبدک خلقنده علاقه و مدخلی یوقدر لکن کسب ایله عبددر دکلدر مباشرت
ایله اولان افعال ضرب و کسر کبی عبدک کسبیله در و اما متولدات محض قدرت عبد ایله قائم دکلدر آنکچون عبد
آنی ترک ایده‌مز قادر دکلدر افعال اختیاریه دن اولایدی ترکه قادر اولوردی مثلا عبد دن کسر زجاج بولندقده انکساری
ترک ایتمکه قادر دکلدر و کذلک ضرب بولندقده حصول المی ترکه قادر دکلدر قتل بولندقده حصول موتی ترکه قادر اولمادیغی
کبی

کبی اما کسر و قتل و ضرب اختیاریه دن اولمغله ترک ایتمکه قادردر بو تحقیقی حفظ اوله مسئله افعال عبادک
کلیسی کرک طاعت کرک معاصی الله تعالینک اراده‌سیله و قضاسیله و لوح محفوظدن تقدیریله در لکن طاعات
اولان افعالکه دنیاده و آخرتده عقابه سبب اولمیانلردر الله تعالینک امریله و محبتیله و رضاسیله در اما
معاصی اولان افعالکه دنیاده ذم و آخرتده عقابه سبب اولان افعالدر الله تعالینک امریله و محبتیله و رضاسیله
دکلدر زیرا محبة الله تعالی ارادهٔ ثوابه درلر و رضا الله تعالی ترک اعتراض معناسنه در معتقده محبة الله تعالی
بوقدر اکا ثواب ویرمک مراد ایتمز رضا الله تعالی دخی بوقدر اکا اعتراض ایدر مسئله معلوم اولاکه
طاعات و عبادات جمله‌سی حسندر و معاصینک جمله‌سی قبیحدر لکن حسن و قبیح اوچ معنایه کلور اولکی
معنالری صفت کمال و صفت نقصاندرکه علم حسندر و جهل قبیحدر دینلدیکی کبی ایکنجی معنالری غرضه
ملایم و غرضه منافردرکه هر شیکه غرضه ملایم اوله حسندر و هر شیکه غرضه منافر اوله قبیحدر دینلدیکی
کبی ایکنجی معنادن کاهیجه بویله تعبیر اولنورکه حسن شول فعلدرکه کندوده مصلحت اوله و قبیح شول فعلدرکه
کندوده مفسده اوله اوچنجی معنالری مدح و ثوابه متعلق اوله و ذم و عقابه متعلق اوله حسن و قبیح
دیمکدر ایکی اولکی معنالری عقلیدر اتفاقا اما اوچنجی معناکه شرعیدر اشعری عندنده زیرا افعالک جمله‌سی شرعک
ورودندن اول مساویه در نه مدح و ذمی و نه ثواب و عقابی اصلا برینی افعال ذاتنده
مقتضیه دکلدر بلکه شارع بعض افعال ایله امر ایلدیکی اول افعال حسن اولدی و بعض افعالدن نهی
ایلدی اول افعال قبیح اولدی اما ماتریدیه و معتزله عندنده اوچنجی معنا دخی عقلیدر زیرا شرع شریف
کلمزدن اول فعلک ذاتنده جهت محسنه‌سی واردرکه فاعلی مدح و ثوابه لایق اولور و بعض فعلک ذاتنده
جهت مقبحه‌سی واردرکه فاعلی ذم و عقابه لایق اولور بونلرک حکمه اول جهت معلوم اولمه اولور صدقک حسنی
و کذبک قبحی کبی و ایمانک حسنی و کفر و کفرانک قبحی کبی بعض جهت واردرکه عقل ایله بیلنمز شرع ورود
ایلدکده بلنور اول جهت یا محسنه در یا مقبحه در جهت محسنه رمضانک آخر کوننک صومنده اولان جهت کبی
و جهت مقبحه شوالک اولکی کوننک صومنده اولان جهت کبی ماتریدیه ایله معتزله عندنده شی حسن اولور ذاتنده
آنکچون شارع امر ایدر یا خود شی ذاتنده قبیح اولوردیه آنکچون شارع نهی ایدر ماتریدیه ایله معتزله مابیننده
فرق ماتریدیه درلرکه اشیانک حسنی و قبحی ایله حاکم اولان الله تعالیدر لکن عقل بعض اشیانک حسنی و بعض اشیانک
قبحنی بیلمده آلتدر و اما معتزله درلرکه حسن و قبحده حاکم انجق عقلدر حاصل کلام حسن و قبح امر و نهیک موجبیدر
اشعری عندنده مدلولیدر موجبی دکلدر ماتریدیه و معتزله عندنده فائده معلوم اولاکه اراده قلبیه‌یه خاطر
اولان اشیاکه بش عدد در اولکی فعلی قصد قلبه کلور دکیدر مکث ایتمز بر کا هاجس درلر ایکنجی قلبه کلور و مکث
ایدر لکن اشلمکده تردد ایتمز بر کا خاطر درلر اوچنجی قلبه کلور و اشلمکده تردد ایدر بو کا حدیث النفس درلر